

CİĞALA-ZÂDE (halk arasında CAĞALOĞLU), SİNAN (YUSUF SİNAN) PAŞA (1547 ? — 1603), türk devlet adamlarındandır. **XVI.** asrın ikinci yarısında ve XVII. asrın başlarında adı bir çok harplere ve zaferlere karışmış ve imparatorluk orduları ile donanmasını idare etmiş olan Ciğala-zâde, Kanunî Süleyman devrinde, enderûn-i hümayundan yetişmiştir. Küçük adı Scipione olup, Messina 'da doğmuş-tur ve Ciğala (ital. Cigala, Cicala) ailesine mensuptur. Cenova 'da asîl bir Ciğala ailesinin mevcudiyeti, bunların, aslen Ceneviz oldukları hâlde, korsanlıkla Messina 'da yerleştiklerini göstermektedir (krş. Iorga, *Ge-schichte d. Osm. Reich.*, Gotha, 1910, III, 183). Babası, türk tarihlerinde „Anapoli kapudanı" ve „Frenk kapudanı" diye anılan Ciğala (Vis-conti di Cicala), hayatını Charles Quint'in hizmetinde korsanlıkla geçirmiş ve anası ise, Novobrdo (Üsküp ile Priştina arasında bir kale) hisarı dizdarının kızı iken, esir edilmiştir (*Enciclop. ital.*, X, 158, mad. CICALA). Kapudan Piyâle Paşa 'nın Cerbe muzafferiyetin-de (zilkade 967 = temmuz 1561) aldığı esirler arasında bulunan bu baba oğul da, diğerleri ile birlikte, istanbul 'a getirildi ve esirlerin divana sevkedildiği sırada, genç Ciğala, padişahın dikkatini çekerek, iltifatına mazhar oldu. Dinini değiştirdikten sonra, kendisine Yusuf Sinan adı verildi. Babası, kısmen oğlunun ve kısmen de o sırada bâzı esirlerin, fidye-i necat vererek, tahlisini te'min eden Avusturya elçisi Busbecq 'in nüfuzu ile, tahlis olundu ve bir müddet Beyoğlu 'nda yaşadıkdan sonra, 1564 'te Messina 'da öldü.

Enderûn-i hümayunda terbiye gören ve Kanunî Süleyman 'ın teveccühünü kazanan Ciğala-zâde,

evvelâ silâhdar ve sonra kapıcı-başı oldu. Bu vazifesi esnasında (1574) onun, o sırada isyan eden îvan (Joan cel-Cumplit) 'in yerine, Eflâk beyinin oğlu Petro (Petru Schiopul) 'yu geçirdiğini görüyoruz. Çok geçmeden, yeniçerilerin uygunsuz hareketleri neticesinde azledilen yeniçeri ağasının yerine, Ciğalazâde getirildi (982=1575). Mihrimah Sultan'in, birinin ölümünden sonra diğerini almak suretiyle, iki torunu ile, 1573 ve 1576 senelerinde evlendi. Bu suretle hanedana intisap ettikten sonra, Ciğala-zâde Sinan Ağa, gerek mevkii ve gerek bu sıhriyeti dolayısıyla, büyük bir nüfuz sahibi tslâm Ansiklopedisi oldu. Fakat bir müddetten beri intizamı bozulan yeniçerileri tam bir disiplin altına alamadığı görülünce, 2 sene sonra azledildi (muharrem 986=1578).

Ciğala-zâde 'nin idare ve askerlik hayatında daha büyük vazifeler alması, 1577 (985) 'de açılan İran harpleri sırasında vuku bulmuştur. Kendisini 1583 (991) 'te Van beylerbeyi olarak görüyoruz. Yeni serdar Ferhad Paşa, Lala Mustafa Paşa zamanındaki Güncüstan seferinde zapt-edilen, fakat istihkâmları tamamen harap olan Revan kalesini kısa bir zamanda tamir ettirmiş ve muhafazasını, vezâret payesi ile, Diyarbekir beylerbeyiliği uhdesinde kalmak suretiyle, o sırada Van beylerbeyi bulunan Ciğala-zâde Sinan Paşa 'ya tevdî etmişti (10 ramazan 991= 28 eylül 1583). Ciğala-zâde bu vazifede 2 sene kadar kaldı. 1584 tarihli bir hüküm, onun Revan 'daki faaliyetini ve muvaffakiyetlerinin Bâbıâlide nasıl takdir ve memnuniyetle karşılandığını göstermektedir v krş. Başvekâlet arşivi, mühimme defteri, nr. 53, s. 5).

Ciğala-zâde 1585 (rebiülevvel 993) senesi iptidalarında ikinci defa Van beylerbeyliğine tâyin edildi ve aynı zamanda, sadrâzam ve serdar Ozdemiroğlu Osman Paşa 'ya, emri altındaki kuvvetlerle, mülâki olması bildirildi. Ciğala-zâde, bir müddet, bir taraftan Van havâlisinde asayişin te'-mini, timariular ile yurtluk ve ocaklık sahiplerinin sefere iştirak ettirilmeleri gibi işler ile uğraştı, diğer taraftan Van gölünde işlemek üzere gemi tedariki ile meşgul oldu. Sonra da, yaz ortasında, Çaldıran sahrasında serdara iltihak etti. Tebriz 'in zaptını hedef tutan bu harekette öncülük yapan Ciğala-zâde, evvelâ Sûfiyân köyü civarında ve sonra, Diyarbekir beylerbeyi Mehmed Paşa ile birlikte, Uçan yaylasında büyük bir kuvvetle hücum eden Hamza Mirza kumandasındaki iranlılara karşı, muvaffakiyet kazandı. Tebriz 'in zaptından sonra vuku bulan muharebelerin hepsine iştirak eden Ciğalazâde 'nin tamamen muvaffak olduğu ve her zaman şeeiâne çarpıştığı söylenemez. Bilâkis Hamza Mirza 'nin Gence ve Karabağ hâkimi Imam-Kuh Han, Mürşid-Kuh Han ve diğer ümerâ ile, baskın şeklinde yapacağı haber alınan taarruzunu karşılamağa serdar tarafından memur edildiği vakit, bu hareket esnasında en büyük rol, Hikmetî Çelebi 'nin Alî 'ye anlattığına göre, Ciğala-zâde ile birlikte bulunan kürd ümerâsından Mahmudî Hasan Bey tarafından oynanmıştır, iranlıların 3 şevvaldeki (28 eylül 1585) hücumlarında da, Ciğala-zâde 'nin, vaktinden evvel harp sahasını terk etmek suretiyle, ordunun bozguna uğramasına ve Diyarbekir beylerbeyi Mehmed Paşa 'nın şehid düşmesine sebep olduğu anlaşılmaktadır.

II

i 6i CİĞALA-ZÂDE.

Tebriz kalesinin inşası bittikten ve muhafazası için kuvvet tefrik edildikten sonra, serdar, Ciğala-zâde 'ye : — „Bu kalede ya sen kalmak gereksin, ya ben" — demişse de, kendisi bu hususta taallül etmiş ve zâten hasta olan Özdemir-oğlu da bu yüzden bir kat daha kuvvetten düşmüştür. Mamafih bir vesika, Tebriz hükümetinin bir müddet için Sinan Paşa 'ya tevcih edilmiş olduğunu ve „müşarün-ileyhin yanında hıfz ve harâset-i memleket için, bir yarar nâmdar ümerâya" ihtiyaç hissedilmekle, Bitlis hâkimi Şeref Han 'a bu yolda bir emir gönderildiğini bize göstermektedir (Başvekâlet arşivi, mühimme defteri, nr. 59 (993), s. 75).

Özdemir-oğlu 'mm vefatını müteakip (24 teşrin I. 1585) daha evvel emri İstanbul 'dan gelen Ciğalazâde, serdar kaimmakamhğma geçti ve Tebriz 'e Trablusşam beylerbeyi Cafer Paşa 'yi bırakarak, orduyu Van 'a sevkederken, Hamza Mirza kuvvetlerini Acı-Su mevkiinde büyük bir mağlûbiyete uğratmağa muvaffak oldu (7 zilkade 993 = 1585).

Mesih Paşa 'nın sadâreti esnasında bir müddet serdar kalan Ciğala-zâde, o kış yeni bir hareket yapmamakla beraber, son hezimetini müteakip Tebriz 'i muhasara eden Hamza Mirza 'ya ve Tiflis 'i almağa çalışan Gürcüstan hâkimi Simon 'a karşı siyasî tertipler icrasından geri durmadı; filhakika İran ordusundaki türk-men beyleri ile muhabere ederek, onları, iranlıların hiyaneti ile mahvettikleri Emirhan 'dan dolayı, intikam almağa teşvik etti ve bu suretle Tebriz ile Tiflis 'i muhasaradan kurtarmağa muvaffak oldu.

Ferhad Paşa 994 (1586) senesi baharında şark seferine serdar tâyin edildiği sırada, Ciğala-zâde 'ye de Bagdad eyâleti ile o havalideki beylerbeyiler üzerine serdarhk

tevcih olundu. Ciğala-zâde'nin Bagdad'da kaldığı 5 sene daimî harp ile geçti. İlk sene Pilur ve Nevar kalelerini zaptetti. 995 'te iranlılar sulha talip oldukları için, Ciğala-zâde 'ye, Hemedan tarafına ve o havalideki İran kalelerine sefer olunmayarak, yalnız Hûzistan memleketlerinden Dizfûl (Peçevî 'de Despûl) 'a karşı bir hareket yapması emredilmişti. Bu seferi de zaferle başaran Ciğala-zâde, ertesi sene, İstanbul 'dan gönderilenler ve o havalinin kuvvetleri ile birlikte, evvelâ bâzı küçük kaleleri, sonra da Nihavend 'i zapt ve burayı kethüdası Meh-med Ağa (Paşa) 'ya tevcih etti. Bu mühim kaleyi kaybeden ve Ciğala-zâde 'nin Hemedan fethine de teşebbüs edeceğini sanan iranlılardan Hemedan valisi Korkmaz Han île Lûristan valisi Şahverdi Han, bütün kuvvetleri ile, Ciğala-zâde üzerine geldilerse de, vuku bulan bir muharebede (zilhicce 996) bozguna uğradılar.

Korkmaz Han esir düştü. Şahverdi j^ian güçlkle kaçıp kurtuldu ise de, bilâhare itaat ve inkıyadını arzetti. Bu gibi başarılı hareketlerde bulunan ve Safevîler İran 'mm Hûzistan ve Er-delân vilâyetlerinde bir çok fütuhatta bulunmak suretiyle harbin seyrini Osmanlılar lehine çevirmekte büyük bir rol oynayan Ciğala-zâde, bir taraftan, İran iç işleri hakkında padişaha mufassal arizalar gönderirken, diğer taraftan da beylerbeyi bulunduğu Bagdad 'm terakki ve inkişafı yolunda bâzı tedbirler almakta idi. Ezcümle Bagdad 'dan müstakil bir hacılar kfilesi çıkarılmasını ve bir emirülhacc tâyin edilmesini teklif ettiği gibi, halife cAli 'nin mezarının bulunduğu Necef 'e su getirmeği de istemişti. Ciğalazâde 'ye göre, evvelce buna benzer bir hâlde iken, Kanunî Süleyman 'in himmeti ile suya ve hayata kavuşan Kerbelâ gibi, Necef de, Fırat 'tan bir kol

alınarak, kurtarılmak ve imar edilmek ihtiyacında bulunuyordu. Bu zarureti duyan beylerbeyi, bu sahada tetkiklerde de bulunmuş, „ilm-i mesâhat ve hendeseden haberdar mimarları" getirterek, projeler yap-tırtmış ve bunun gayet kolayca ve 120.000 filori ile yapılması mümkün olduğunu meydana çıkarmıştır. Şüphesiz büyük faydalar te'min edecek olan bu tasavvurlar, az sonra Bagdad 'dan ayrılan Ciğala-zâde zamanında tahakkuk etmemekle beraber, onun aynı zamanda imarcı bir idareci olduğunu, samimî bir sünnî olmasına rağmen, şî'îlere karşı müsamahakârlığını göstermektedir. Diğer taraftan Ciğala-zâde, Bagdad 'da daha XVIII. asırda bile Ciğala-zâde hanı denmekle meşhur olan, han ve kahvehaneyi bina ile etrafında mevcut sokakları imâr etmişti ki, zamanının şâirleri bu han ve kahvehaneyi medhetmişlerdir. Ciğala-zâde 1590'da, kısmen de İran ile sulh akdedilmesi yüzünden, Bagdad'dan ayrıldı. Nihavend kalesini muhasaraya teşebbüs eden iranlılara karşı İstanbul 'dan mütemadiyen asker talebinde bulunan Ciğala-zâde, İran ile akdedilecek sulha adetâ engel telâkki olunduğu için, aleyhinde İstanbul 'da oldukça kuvvetli bir cereyan vardı. Onun mütemâdi istekleri, sulhun aleyhinde bulunduğu zehabını hâsıl etmiş ve hakkında itimatsızlık uyandırmıştı. Hâlbuki Ciğala-zâde, iranlıların sulh istemekte samimî olmadıklarını, mütemadiyen İliyle, ve fesat yaparak, fırsat kolladıklarını, şayet sulha razı olmak hayırlı ve faydalı ise, iki taraftan hudut tesbit edilmedikçe ve tamamiyle sulh hâli teessüs etmedikçe, hududu askersiz bırakmanın ve düşmana inanıp, ihmâl göstermenin caiz olamayacağı kanaatinde idi ve bunu anlatmağa çalışıyordu; diğer taraftan da, bu vazifesinden

affedilerek, ehliyet ve mehâretini iddia ile kapudan-1
derCİĞALA-
ZÂDE. 163

yalığa, vezir-i sâlis hasları ile, tâyinini istiyordu. Ciğala-zâde sulh akdedildikten sonra, evvelâ Erzurum beylerbeyiliğine tâyin edildi. 999 senesi ramazanında Kapudan Hasan Paşa 'nın vefatında da arzusu yerine getirilerek, kapudan-1 derya oldu (25 ramazan = 17 temmuz 1591)-Ciğala-zâde, donanma ocağının mahir ve emek-dar kaptanlarını (Frenk Cafer Paşa, Arnavut Memi Paşa gibi) tanımış ve takdir ederek dâima bunları istihdam etmiş olduğu için, bu ilk kaptanlığı oldukça muvaffakiyetli geçti. 1592 (İOOO/İCOİ) 'de Akdeniz 'de donanmayı iyi bir şekilde sevk ve idare ettiği gibi, ertesine sene sadrâzam Sinan Paşa 'nm Yamk-Kale 'yi fethettiği esnada, o da Messina havalisini vurarak düşmanın bâzı gemilerini İstanbul 'a getirmişti (muharrem 1003 = teşrin I. 1594). Bu ganimetler arasında ispanya, Malta ve Floransa 'ya âit gemiler bulunduğu için, esasen padişahın teveccühüne mazhar olan kapudan-1 deryaya karşı, İstanbul'da umumî bir muhabbet uyandı. Ciğala-zâde, Koca Sinan Paşa 'nm üçüncü sadâreti sırasında, aynı zamanda dördüncü vezir idi. Hâiz olduğu nüfuza güvenerek, o sırada kendisini Napoli 'den ziyarete gelen kardeşi Carolo Cicala için evvelâ Boğdan voyvodalığını, sonra Naxos dukalığını talep etti. Annesini ve kız kardeşini beraberce Messina 'dan getirterek, İstanbul 'da yerleştirdi.

Bundan sonra Ciğala-zâde, 1595 'teki saltanat tebeddülünde (cemâziyelevvel 1003 = kânun II.) devlet erkânı arasında yapılan değişiklikler sırasında azledilerek, yerine Halil Paşa getirildi. Nisanda Ferhad

Paşa 'ya karşı vuku bulan yeniçeri isyanında ise, muharrik sıfatı ile, Karahisar-ı Şarkî 'ye sürgün edilmesi emrolundu. Mamafih hakkında verilen bu kararın kuvvede kaldığı görülmektedir. Çünkü bir kaç gün sonra Ferhad Paşa aleyhinde İbrahim Paşa ile birlikte padişaha mâruzâtta bulunanlar arasında o da vardı Çok geçmeden Ferhad Paşa'nın katlini müteakip, Avusturya seferine çıkması kendisine tebliğ olundu. Ciğala-zâde 'nin hayatında mühim bir safha da Eğri seferidir. Vezir-i sâlis olarak bu sefere iştirak eden Ciğala-zâde, bidayette yapılan harp meclisinde hareketin Komârom 'a karşı yapılmasını teklif etmişse de, bu teklifi kabul edilmemiş ve bir müddet sonra Şam kuvvetleri ile birlikte, Hatvan 'm imdadına gönderilmiştir. Fakat bu hususta yavaşlık ve ihmâl göstermesi, bu kalenin ziyama sebep olmuştur ki, Peçevî ve Naimâ, paşanın bu kabahatinden dolayı muahaze olunması beklenirken, hiç bir cezaya çarptırılmamasına hayret ederler. Ciğala-zâde Eğri 'nin fethine iştirak ettikten sonra, Haç-Ova (Keresztesmezö) mevdan muharebesinde (26 teşrin I. 1596) gizlenmiş olduğu pusudan pişdar süvarileri ile çıkıp, düşmanın arkasından şiddetle hücum etmek suretiyle, kat'î bir rol oynadı. Bu sebeple Ciğala-zâde muharebeyi müteakip, sadrâzam İbrahim Paşa 'dan önce, padişahın huzuruna gelerek : — „Bu yüz aklığın benim sebep oldum" — dedi ve Hoca Sâdeddin Efendi ve o sırada büyük bir nüfûz sahibi bulunan kapu-ağası Gazanfer Ağa 'nın da iltimasları ile, sadâret mührü kendisine verildi. Bu devir vekayinin içinde yaşayan ve bu muharebede bizzat bulunan müverrih Peçevî (II, 205)' —•

«Müşarünileyhin vezâreti cemi âleme bir belâ ve

musibet oldu nice yıllar def olmadı" — diyerek, 40 gün devam eden sadrazamlığında devletin başına bir çok gaileler çıkardığını ifâde ve makûl olmayan şiddetli ve zararlı bir takım tedbirler aldığına işaret eder. Bunlardan biri, muharebenin hemen ferdasında orduya geçit resmi yaptırarak, timar ve zeamet sahiplerinden, ulûfeli askerden mevcut bulunmayan 30.000 kişinin tahsisatını kesmesi ve bunları ağır cezaya ve idama mahkûm etmesi, orduya eski nizam ve disiplini iade etmek gayesini güden bir tedbir olmakla beraber, zararlı olmuş ve bu gibilerin, Anadolu 'ya geçerek, isyan etmelerini ve devletin başına Celâlî hareketleri denilen gailelerin açılmasını intaç etmiştir. ikinci şiddetli tedbir de Kırım hanını azlettir-mesidir. Ciğalazâde, Eğri 'ye bizzat gelmeyen ve istenildiğinden daha az bir kuvvetle yalnız kardeşi Feth-Giray '1 gönderen Kırım hanını azl ve yerine Feth-Giray '1 han nasbetmiş ve bir de bu yüzden Kırım 'da isyan çıkmasına sebep olmuştur. Padişahın ordu ile birlikte avdeti ve Harmanlı 'ya muvasalatı esnasında, Valide Sultan 'dan aldığı bir mektup üzerine, Ciğala-zâde 'nin azl ve Akşehir 'e nefyini irâde etti. Onun sadâretine sebep olanlar, bu meyanda Hoca Sâdeddin ile Gazanfer Ağa, baş-imrahor Ah-med Ağa, Belgrad muhafızı Sokulluzâde Hasan Paşa ve Haç-Ova zafernâmesini Ciğalazâde 'nin medhi ile dolduran nişancı Lâm Ali Çelebi, ya azledildiler veya gözden düştüler.

Bundan sonra Ciğala-zâde (cemâziyelevvel 1006), Şam valisi ve müteakiben, sadâret kaymakamlığı Halil Paşa'ya tevcih olunduğu zaman, ikinci defa kapudan-ı derya tâyin edildi (27 şevval 1007=23 mayıs 1599). Bu defa da Inebahtı 'da muhafız vazifesini görmek, Messina 'ya sefer etmek ve Mısır'dan hazine getirmek

üzere, iskenderiye'ye gitmek gibi, Akdeniz 'de bâzı vazifeler alan ve donanmayı iyi idare ederek, Turgut Reis zamanından kalma Koca Hacı Reis gibi, tecrübeli denizcilerin tavsiyeleri ile hareket eden Ciğala-zâde, 1064 (muharrem 1013) 'te, uhdesinde kapudanlık bul64 CIGALA-ZADE - CIHAD.

lunmak suretiyle, şark seferi serdarlığına getirildi. Mamafih onun bu defa bu vazifesinde muvaffak olamadığını ve ümerâ ve asker arasında bir ahenk temin edemediğini görüyoruz. Nitekim, Revan 'a muvasalatından sonra, oğlu Mah-mud Paşa 'nın beylerbeyliğinde bulunduğu Şirvan 'a gitmek istediği vakit, asker kendisine karşı gelmiş: — „Deryâyâ sefer etsen, ananı görmeğe gidersin; karaya serdar olsan, oğlunu getürmeğe rey edersin" — diyerek (Peçe-vî, II, 261), otağına hücum etmişlerdir. Diğer taraftan mağlûben avdet ettiği Van'da eyâlet kuvvetleri ile kendisine intizar eden Halep beylerbeyi Canbulat-zâde Hüseyin Paşa'yi, vaktiyle sefere gelmediğini bahane ederek, katletmesi de, yine devletin başına büyük bir gaile çıkmasına sebep oldu. Van 'dan Diyarbe-kir'e gelen Ciğala-zâde recep 1014 (teşrin II. 1605) 'te, bir rivayete göre, kahrından zehir içmek suretiyle, bâzılarına göre de, teessür ve ıstırabından, vefat etti (Peçevî, II, 266).

Ciğala-zâde cesur ve çok harp görmüş olmakla beraber, bütün müverrihler, onun mağrur, her keşi reneîde edecek derecede sert ve idaresiz bir adam olduğunda birleşirler. Ölümünden çok sonra, Sinan Paşa 'nın gûyâ oğlu olan birisinin, Hıristiyanlığı kabul ederek, Avrupa 'yi dolaştığı ve hürmetle karşılandığı hakkında yanlış bir rivayet vardır (krş. Hammer, trc. Mehmed Atâ, VIII, 289; Iorga, *ayn. esr.*). İstanbul 'da iki,

Beşiktaş 'ta bir mescid, bir medrese ve bir mektebi vardır. Ciğala-oğlu 'nun sarayı ve hamamının bulunduğu semt bugün Cağaloğlu adını muhafaza etmekte ve bu suretle tanınmaktadır.

Bibliyografya : Başvekâlet arşivi, mühimme defterleri, nr. 34 (986), s. 11, 12 ; nr. 35; nr. 36, 38; nr. 44 (9 90), s. 123; nr. 52 (991), s- 37, 61; nr. 53 (992/993). s-280, 298 v.dd.; nr. 56, 59 (9 9 3); nr. 74 (1011/1013)> s- IOI> 25°> 259 > Sarı Abdullah Efendi, *Düstûr al-iruşâ'* (Üniversite kütüp., T. Y., nr. 3110); Azmî-zâde Hâletî, *Munşâ'ât* (Üniversite kütüp., T. Y., nr. 1916, var. 22) ; 'Ali, *Kunh al-ahbâr* (basılmamış kısımlar, Üniversite kütüp., T. Y., nr. 5959, var. 541, 545» 548, 55°> 551 ve 5961, var. 466); *Tarih-i feth-i Eğri* (Halet Efendi kütüp., nr. 623 ve Esad Efendi kütüp., nr. 2151); Abdüika-dir Efendi, *Topçular kâtibi tarihi* (bk. Ali ilhan. Edebiyat fakültesi, tarih tezi, 1933/ 1934, nr. XIV/4i); Selânîkî, *Târih* (istanbul, 1281), s. 198, 200, 292; Müneccim-Başî, *Şaha ifalahbâr* (İstanbul, 1285), II, 550,556; *Nuhbat altavârih* (istanbul, 1276), s. 158, 160, 184; Peçevî, *Târih* (İstanbul, 1283), II, fihrist; Naimâ, *Târih*, I, fihrist; Kâtib Çelebi, *Fezleke* (İstanbul, 1286), I, 79, 88; Cevrî Çelebi, *Târih* (İstanbul, 1297), II, 34, 38, 42 ; Nazmî-zâde Murtaza, *Gülşen-i hulefâ* (İstanbul, 1143), s. 65 v.d.; Atâ, *Târih*, II, 42, 43 ; Osman-zâde Tâib, *Hadikat al-vuzarâ'* (İstanbul, 1271), s. 47 v.d.; *Harita-i kapudanân-ı derya*, s. 35 v.d.; Baronyai Decsi Jânos, *Magyar Historiâja, 1592—1598* (Pest, 1866), s. 266, 279; Gerlach, *Türkisches*

Tagebuch (Frankfurt, 1674); Cl. Huart,
Histoire de Bagdad dans les temps modernes
(Paris, 1904), s. 46 ; Chalcondyl, *Continuation*
de Vhisioire des Turcs, II, 1029,
I034,_I079. (M. TAYYİB GÖKBİLGİN.)